

स्थानीय राजपत्र

शैलुङ गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड: ३)

संख्या: ०३,

१५ चैत्र, २०७६

भाग-१

शैलुङ गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय काटाकुटी दोलखा

बागमती प्रदेश, नेपाल

“शैलुङ गाउँपालिकाको गाउँपालिका प्रहरी गठन, सञ्चालन
र व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी ऐन, २०७६”

प्रस्तावना: शैलुङ गाउँपालिका भरी सार्वजनिक सम्पतिको संरक्षण लगायत समुदायमा स्थानीय कानूनको परिपालना गराई सुव्यवस्था कायम राख्न गाउँपालिकाको आफ्नै गाउँ प्रहरी संगठन स्थापना र सञ्चालन गर्न वाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधान अनुसूची ८ (१) र धारा २२६ (१) द्वारा प्रदत्त अधिकारको प्रयोग गरी शैलुङ गाउँसभाले शैलुङ गाउँपालिका प्रहरीको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न यो ऐन जारी गरिएको छ।

परिच्छेद १ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ: (१) यस ऐनको नाम “शैलुङ गाउँपालिकाको गाउँपालिका प्रहरी ऐन २०७६” रहेको छ
(२) यो ऐन शैलुङ गाउँपालिका भरी लागू हुनेछ।
(३) यो ऐन स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भएदेखि लागू हुनेछ।
२. परिभाषा: विषय र प्रसङ्गले अर्को आर्थ नलागेमा यस ऐनमा
(क) “ऐन” भन्नाले शैलुङ गाउँपालिकाको गाउँपालिका प्रहरी ऐन, २०७६ लाई सम्झनु पर्दछ।
(ख) “गाउँपालिका” भन्नाले शैलुङ गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।
(ग) “अध्यक्ष भन्नाले शैलुङ गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ।
(घ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले शैलुङ गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ।
(ङ) “गाउँपालिका प्रहरी” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत शैलुङ गाउँपालिकामा नियुक्त प्रहरी कर्मचारीलाई सम्झनुपर्छ।
(च) “गाउँपालिका प्रहरी प्रमुख” भन्नाले जुनियर ड्यूटी अफिसरलाई सम्झनुपर्छ।

परिच्छेद-२ पालिका प्रहरी सेवाको गठन, रेखदेख र नियन्त्रण

३. गाउँपालिका प्रहरीको गठन: (१) यस ऐन बमोजिम गाउँपालिकामा एक गाउँपालिका प्रहरीको गठन गरिनेछ।
(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि प्रहरीको गठन र त्यसमा रहने संख्याको पद निर्धारण गाउँकार्यपालिकाले समय समयमा तोके बमोजिम हुनेछ।
४. गाउँपालिका प्रहरी सेवाको रेखदेख र नियन्त्रण: (१) गाउँपालिकामा गठन हुने प्रहरी सेवामा रेखदेख र नियन्त्रण यसै ऐन र प्रचलित कानून बमोजिम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले गर्नेछ।

परिच्छेद - ३

गाउँपालिका प्रहरी कर्मचारीको काम, कर्तव्य र अधिकार

५. गाउँपालिका प्रहरी कर्मचारीको कर्तव्य: (१) गाउँपालिका प्रहरी कर्मचारीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ :-
- (क) गाउँपालिकाको नीति, कानुन, मापदण्ड तथा निर्णय कार्यान्वयन,
 - (ख) गाउँपालिकाको चल अचल सम्पत्तिको सुरक्षा र संरक्षण,
 - (ग) स्थानीय स्तरमा हुने सभा, समारोह, परम्परा तथा जात्रा चाडपर्वको सुरक्षा व्यवस्थापन,
 - (घ) स्थानीय बजार तथा पार्किंग स्थलको रेखदेख र व्यवस्थापन,
 - (ङ) गाउँपालिका सरसफाइ सम्बन्धी मापदण्डको कार्यान्वयन,
 - (च) न्यायिक समितिले गरेको मिलापत्र तथा निर्णयको कार्यान्वयन,
 - (छ) सार्वजनिक, ऐलानी र पर्ती जग्गा, सार्वजनिक भवन, सम्पदा तथा भौतिक पूर्वाधारको सुरक्षा,
 - (ज) विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी खोजी, उद्धार, राहत तथा पुनस्थापना,
 - (झ) स्थानीय प्राकृतिक स्रोत र अचल सम्पत्तिको संरक्षण चोरी निकासी नियन्त्रण,
 - (ञ) छाडा पशु चौपायाको नियन्त्रण,
 - (ट) अनधिकृत निर्माण तथा सार्वजनिक सम्पत्ती अतिक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण,
 - (ठ) कार्यालयले तोकेको अन्य कार्य,

परिच्छेद - ४

तह सृजना र पदपूर्ति

६. गाउँपालिका प्रहरीको दरबन्दी सृजना: (१) गाउँपालिकामा रहने गाउँपालिका प्रहरी कर्मचारीको दरबन्दी सृजना र खारेजी सम्बन्धी कार्य गाउँ कार्यपालिकाले गर्नेछ ।
- (२) गाउँपालिका प्रहरीको दरबन्दी सृजना गर्दा त्यस्तो दरबन्दीमा रहने पदले गर्ने कार्य विवरण, अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन रुपमा पर्ने वित्तीय दायित्वको विश्लेषण गर्नुपर्नेछ ।

७. गाउँपालिका प्रहरीमा रहने पदहरू: (१) गाउँपालिका प्रहरीमा देहाय बमोजिमका पदहरू रहनेछन्।
- (क) गाउँपालिका प्रहरी सहायक निरीक्षक (सहायक स्तर पाँचौ, इन्चार्ज)
- (ख) गाउँपालिका प्रहरी हवलदार (सहायक स्तर चौथो)
- (ग) गाउँपालिका प्रहरी जवान (सहायक स्तर दोश्रो)
८. पदपूर्ति समितिको गठन: (१) गाउँ कार्यपालिकाको बैठकले गाउँपालिका प्रहरी पदपूर्ति समितिको गठन गर्न सक्नेछ। तर गाउँपालिका स्थानीय सेवा ऐनमा रहेको पदपूर्ति समिति कृयाशिल भएमा सोही समितिले नै नगर प्रहरी पदपूर्ति समितिको कार्य गर्न सक्नेछ।
९. करार सेवामा नियुक्ति गर्नु पर्ने: (१) यस ऐन जुनसुकै कुरा उल्लेख गरेके भएता पनि हाललाई गाउँपालिका प्रहरीको कुनै पदपूर्तिको लागि रिक्त पदमा तोकिए बमोजिमका तहमा काम गर्नेगरी करारमा नियुक्ति गर्नु पर्नेछ।
१०. गाउँ प्रहरीको आवश्यक योग्यता: (१) गाउँ प्रहरीको योग्यता सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ।
- (क) गाउँपालिका प्रहरी सहायक निरीक्षक: यस पदको लागि कुनै विषयमा प्रमाणपत्र तह वा बाह्र कक्षा उत्तीर्ण गरी १८ वर्ष उमेर पुरा भइ ४० वर्ष उमेर ननाघेको।
- (ख) गाउँपालिका प्रहरी सहायक चौथो तह (हवलदार) का लागि: कुनै विषयमा माध्यमिक शिक्षा उत्तीर्ण गरी १८ वर्ष उमेर पुरा भइ ४० वर्ष ननाघेको।
- (ग) गाउँपालिका प्रहरी जवानका लागि आधारभूत शिक्षा वा सो सरह उत्तीर्ण गरी १८ वर्ष उमेर पुरा भई ४० वर्ष ननाघेको।
- (घ) श्रवण तथा दृष्टि शक्ति तेज भएको हुनुका साथै शारिरीक तथा मानसिक रुपमा स्वस्थ, तन्दुरुस्त, भएको,
- (२) उपदफा (१) को प्रकरण नं. क, ख र ग बमोजिमका पदमा नियुक्त गर्दा नेपाल प्रहरी एवं नेपाली सेनाबाट निवृत्त भएका वा उपदान सेवा लिई राजिनामा गरेका व्यक्तिहरुलाई पहिलो प्राथमिकता दिईने छ।

- (३) दफा ७ को उपदफा १ (क, ख र ग) बमोजिमका गाउँपालिका प्रहरीको नियुक्ति गर्दा पदपूर्ति समितिको सिफारिसमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले नियुक्ति दिनेछन् ।

११. विज्ञापन सम्बन्धी व्यवस्था: गाउँपालिका प्रहरीको भर्नाको लागि विज्ञापन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद - ५

सजाय र पुनरावेदन

१२. सजाय: उचित र पर्याप्त कारण भएमा गाउँपालिका प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको सजाय गर्न सकिनेछ

- (क) नसिहत दिने ।
- (ख) तलब बृद्धि रोक्का गर्ने ।
- (ग) तल्लो तहमा घटुवा गर्ने
- (घ) लापरवाही गरी गाउँपालिकालाई नोक्सानी भएको सम्पूर्ण वा आंशिक रुपमा तलब भत्ताबाट कटौती गरी असुल गरिने,
- (ङ) भविष्यमा अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बरखास्त गर्ने
- (च) भविष्यमा अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बरखास्त गर्ने ।

१३. नसिहत दिने: (१) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले दिएको आदेशको अवज्ञा गर्ने वा तोकिए बमोजिमको आफ्नो काम कर्तव्य पूरा नगर्ने गाउँपालिका प्रहरी कर्मचारीलाई नसिहत दिईनेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम १ वर्षमा ३ पटक भन्दा बढी नसिहत पाएका गाउँपालिका प्रहरी कर्मचारीलाई प्रकृया पूरा गरी सेवाबाट हटाईने छ ।

१४. तलब वा घटुवा रोक्ने: गाउँपालिका प्रहरी कर्मचारीको काम सन्तोषजनक नभएमा सजाय गर्ने अधिकारीले निजको तलब वा पदोन्नती रोक्का गर्न सक्नेछ ।

१५. तह र तलब घटाउने: (१) कुनै गाउँपालिका प्रहरी कर्मचारीले देहाय बमोजिमको कसूर गरेमा निजलाई एक तह घटुवा गरी सोही घटुवा भएको तहको तलब भत्ता उपलब्ध गराईनेछ ।

- (क) सन्तोषजन काम नगरेमा
- (ख) अनुशासनहीन काम गरेमा
- (ग) आचरण सम्बन्धी ऐन उल्लंघन गरेमा
- (घ) गाउँपालिकाले दिएको आदेश निर्देशन नमानेमा वा कार्यान्वयन नगरेमा,
- (ङ) मनासिव कारण विना विदा स्वीकृत नगराई विदा बसेमा
- (च) तोकिए बमोजिमको जिम्मेवारीमा लापरवाही गरेमा वा पुरा नगरेमा

१६. सेवाबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्ने: (१) गाउँपालिका प्रहरी कर्मचारीलाई देहाय बमोजिमको कसुर गरेमा सेवाबाट हटाउन वा बर्खास्त गर्न सक्नेछ।

- (क) अयोग्यताको कारण आफ्नो पदीय जिम्मेवारी पुरा गर्न नसकेमा,
- (ख) राजनीतिमा भाग लिएमा,
- (ग) बारम्बार अनुशासनहीन काम गरेमा,
- (घ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार ठहरिएमा,
- (ङ) कार्यालय समयमा मादक पदार्थ सेवन गरी हिडेमा,
- (च) प्रचलित कानुन बमोजिम भ्रष्टाचारजन्य कसुर गरेमा,
- (छ) पदीय जिम्मेवारी अनुसारको आचरण नगरेमा,
- (ज) आचरण सम्बन्धी नियमहरू पटक पटक उल्लंघन गरेमा

१७. सजाय सम्बन्धी कार्यविधि: (१) प्रहरी कर्मचारीलाई सजाय गर्ने र गराउन आदेश दिने अधिकार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई हुनेछ।

- (२) गाउँपालिका प्रहरीलाई सजायको आदेश दिनु अघि कारवाही गर्न थालिएको विषयमा र सजाय स्पष्ट खुलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ। त्यस्तो सफाई पेश गर्न आदेश दिँदा गराईएका आरोप स्पष्ट रुपले किटिएको हुनु पर्दछ। त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीलाई सजाय गर्ने अधिकारीले तोकिएको म्याद भित्र आफ्नो सफाई र प्रस्तावित सजायको लिखित रुपमा स्पष्टीकरण पेश गर्नु पर्दछ।

तर भागी पत्ता नलागेको वा सम्पर्क स्थापित गर्न असम्भव भएको गाउँपालिका प्रहरी कर्मचारीको सम्बन्धमा प्रचलित नेपाल कानून तथा प्रचलित संघीय प्रहरी कानून बमोजिमको रीत पुर्याउनु पर्नेछ।

१८. पुनारवेदन लाग्ने: दफा १२ बमोजिमको कारबाहीमा चित्त नबुझेमा पैंतीस दिनभित्र उच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद - ६

तलब भत्ता, सेवा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था

१९. पारिश्रमिक, राशन, विदा तथा अन्य सुविधा: (१) गाउँपालिका प्रहरीको पारिश्रमिक, राशन, विदा तथा अन्य सेवाशर्त र सुविधा यस ऐन, नियम र करार सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।

(२) कार्यालयलाई गाउँपालिका प्रहरीको सेवा आवश्यक छ भन्ने लागेमा निजको कार्य सम्पादनको आधारमा करारको म्याद आवश्यकता अनुसार दुई वर्षमा नबढने गरी थप गर्न सकिनेछ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कार्य सम्पादन स्तर सन्तोषजनक नरहेको गाउँपालिका प्रहरीको सेवा करार सम्झौता कार्यालयले जुनसुकै समयमा रद्द गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद - ७

पोशाक र दर्ज्यानी चिन्ह

२०. पोशाक र चिन्ह: गाउँपालिका प्रहरीको दर्ज्यानी चिन्ह, ब्याज, पोशाक र सोको रङ्ग सम्बन्धी व्यवस्था कार्यपालिकाले तोकिए बमोजिम हुनेछ।

परिच्छेद - ८

विविध

२१. तालिम: (१) छनौट भएका गाउँपालिका प्रहरीलाई औपचारिक जिम्मेवारीमा खटाउनु पूर्व नेपाल प्रहरीसँगको समन्वयमा न्युनतम सात दिनको आधारभूत तालिम प्रदान गर्नुपर्नेछ।

२२. पुरस्कार: प्रशंसनीय एवं उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने गाउँपालिका प्रहरीलाई गाउँपालिकाको कार्यालयले पुरस्कृत गर्न सक्नेछ।
२३. कार्य सञ्चालन प्रक्रिया: कार्यालयले गाउँपालिका प्रहरीको कार्य सञ्चालन प्रक्रिया बनाई लागू गर्न सक्नेछ।
२४. नियम बनाउने अधिकार: (१) यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नलाई कार्यपालिकाले आवश्यक नियमावली तथा कार्यविधि बनाउन सक्नेछ।

प्रमाणिकरण मिति : ०८ चैत्र, २०७६

आज्ञाले,
रामकुमार महतो
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत